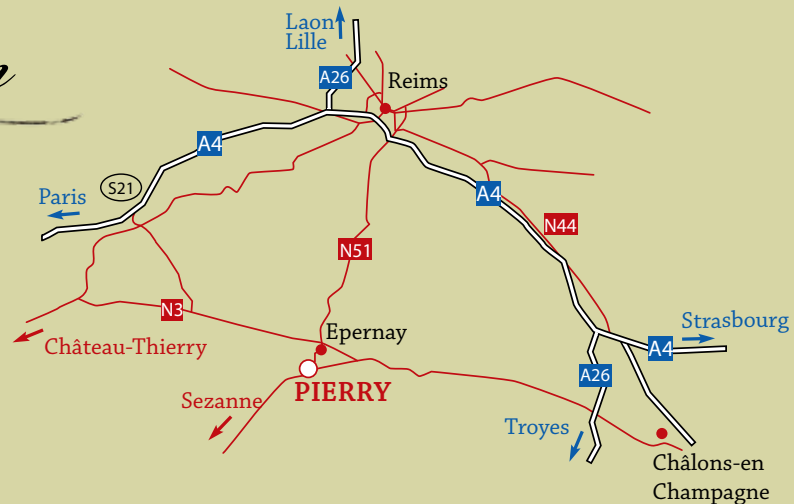

Plan

Balade au XVIIIe SIÈCLE Pierry

Mairie de Pierry

Place du Général Leclerc
51530 Pierry

Tél : 03 26 54 03 15
balade-pierry.fr
contact@balade-pierry.fr

www.pomme-z.fr

Wandeling in de XVIII^{de} EEUW

Napoleonse plattegrond uit 1828

Pierry bezit het rijkste geheel van XVIII^{de} eeuwse huizen in de streek van Epervay. Dit historische dorp heeft bijgedragen aan de ontplooiing van de nobele « saute-bouchon » wijn, die als 1ste Cru in de Champagne geklasseerd is.

Zijn wijngaard en plezierige parken, waar de beek Cubry doorheen slingert, maken er een groen stadje van wijnproductie van, de stadspoort van de 'Coteaux Sud d'Epervay'.

« De met verkeersborden afgebakende routebeschrijving laat u haar architecturale grootsheden, natuurlijk patrimonium, alsmede de historie van bekende bewoners ontdekken »

Vertrek om dit dorp te ontdekken :

dankzij dit pedagogische boekje, door de thematische weg met pijlen te nemen en tijdens gegidste bezoeken of animaties. Info bij het stadhuis.

Wat geschiedenis

Voor 1700 bevindt het belangrijkste gehucht zich in Saint Julien op een kilometer in het Oosten. Pierry is slechts een toevoeging gevormd door abdijgebouwen, die in handen van de Benedictijnse monniken van Saint-Pierre-aux-Monts de Châlons waren. Het gehucht en de kerk worden tijdens religieuze oorlogen buitengewoon beschadigd. Daaruit volgt een geleidelijke verlatenheid van de plek en het verplaatsen van de kerk dichtbij het Benedictijnse Huis, dat dankzij Broeder Oudart glinstert.

1730 is een gouden jaar voor Pierry, dat een bevoorrecht residentie-oord van de ambts- en krijgsadel wordt. Deze notabelen bouwen particuliere herenhuizen, met inrichtingen voor de wijnproductie om er « goede wijn van Pierry bewerkt volgens de methode van Broeder Oudart » te produceren. Waarover men dus zegt : « Aÿ is het Dorp, Epernay de Stad en Pierry de Binnenplaats ».

In 1760 deelt de constructie van een « begaanbare » noord-zuid as, die « Route de Givet in Orléans » genoemd wordt, het merendeel van de bestaande landgoederen in tweeën. De Franse Revolutie brengt haar kavel van hervormingen met zich mee : het bezit van de kloosterlingen wordt verkocht en schrijver Jacques Cazotte, eerste burgemeester van Pierry, wordt in 1792 onthoofd.

In 1808 worden de twee buur-gehuchten Aulnois en Corrigot met Pierry geassocieerd.

De gemeente van Pierry is onderdeel van de Gemeenschap van Gemeenten van Epernay Champagne-streek. Dit stadje is als 1ste Cru van Champagne geklasseerd. Haar reputatie was in XVIII^{de} eeuw erg sterk, er werd destijds vaak naar haar wijnen gezocht en momenteel nog steeds voor de samenstelling van de 'Grandes Cuvées'. Het staat vast dat Pierry er momenteel naar kan streven om als 2de historisch dorp erkend te worden voor wat betreft het ontstaan van haar nobele wijn « saute bouchon ».

« Het mooie en rijke dorp Pierry is onderdeel van het kanton van Epernay, waarvan zij slechts enkele honderden meter verwijderd is, langs de nationale route n°51, van Givet tot Orléans. De elegante huizen die we bij elke voetstap zien, over een lengte van ongeveer 900 meter, geven haar het aanzien van een stadse buitenwijk. De tuinen van het oostelijke deel krijgen water van de Cubry, een kronkelige en slingerende beek, afkomstig uit Ablois, Vinay en Moussy ... De nationale route, waar wij het al over hadden, doorkruist het dorp in haar hele lengte, van het Noorden tot het Zuiden en deelt haar in ongeveer twee gelijke delen, de één aan het Oosten en de ander aan het Westen. De laatste bevindt zich onderaan een rijke, met wijnstokken bewerkte helling met een uitstekend product, en wordt aan haar top door het immense bos van Epernay beheerst. Het andere deel, langs de route en de Cubry, wordt door meerdere weelderig woningen met het aanzien van kasteeltjes, door tuinen die er een opluistering van maken, door de weide en grote cultivering, bezet... »

Uittreksel van een anonieme monografie uit 1896.

De Hors du Rû Tuin

In de Lichteew heette de Jean Jaurèsstraat, l'Ordre Rue (Rangschikkingsstraat). 'Ordre' betekende in het oud frans vies, vuil. Deze straat, die een slechte reputatie had, was gereserveerd voor de schoonmaak van het bijgebouw van de mooie huizen. Door de jaren heen is deze naam in 'Hors du Rû' gewijzigd.

2

De Tuin

In het begin werd de bewerkte aarde door de Boerderij van de Benedictijnse monniken bebouwd. In 1994 kocht de gemeente het terrein, dat toen eigendom van het domein van de Aulnois was.

Sinds 2 Juni 2006 is de Hors du Rû-tuin open voor publiek. Het doel was om een tuin te maken die diverse sferen in één zakdoek (4000m² oppervlakte) biedt. Hij werd door de Gemeenschap van de Epernay Gemeenten Champagne-streek en de Gemeente Pierry in het kader van de acties om aan het in haar landschappelijke handvest ingeschreven gebiedsdeel een hogere waarde te geven, ingericht.

Hij bevat 1700 m² gazon. 23 bomen, 100 bamboezen, 700 struiken en 2000 overjarige planten ofwel 140 verschillende soorten. Sommige plantensoorten zijn geëtiketteerd om de bezoekers van de rijke tuinbouw te laten genieten. Het traditionele prieel is met mensen die wijnstok - en wijnberoepen uitvoeren, versierd.

bamboezen

Clematis montana 'Rubens'

Cotinus coggygria

Het is een voor ontspanning geschikte plek, waar wandelaars van de zon op de gemaaide grasvelden kunnen genieten. Tijdens een wandeling bieden diverse sferen zich aan de bezoekers aan : een open ruimte, een japans plekje, een intieme wandeling in kreupelhout en een speelplaats voor de allerkleinsten. Een romantische plek, aan de oevers van de Cubry, brengt haar koelte-noot, begeleid door opwekkend watergeklots.

De Cubry

La belle du Cubry, la légende

Elke nacht, door een nevel-lijkwade omgeven, spookt het fantoom van Alix rond de loop van de beek.

Onder het bewind van Saint Louis, een jong meisje van adel, verliefd op de jonge Henri, die er crepeerde in een poging om de ontevredenheid van zijn vader, die zich tegen deze liefde verzette, te ontvluchten. Zijn vader, tot wanhoop aangezet, eindigt zijn leven als kluizenaar onder de rots van Saint-Mamert in de bossen van Vinay.

De 12 km lange beek heeft haar bron bij de vijver van Noirefontaine bij de gemeente Saint-Martin-d'Ablois en voegt zich daarna in Epernay bij de Marne.

In een uit 1197 daterende schenking heet ze Ruz de Corberon of Ruisseau du Corbeau, om in 1680 Rû du Cubry te worden. Van haar menigvuldige zijrivieren zijn de belangrijkste de Sourdon en de Darcy. In 1848 hield ze vijftien molens en leerlooierijen draaiende.

De molens

In talloze teksten verschenen molens als landsheerlijk niet-kerkelijk of religieus bezit. Deze molens waren vaak aan gewoonheid onderworpen: de bewoners waren verplicht er hun zaadjes te malen en daar hun recht over te betalen, door de Heer geïnd. In de XVIII^{de} eeuw telde Pierry drie molens. In 1848 hadden ze zeven mensen in dienst die 9102 hectoliter mout produceerden.

De molen van Saint Julien

Ook eigendom van de Benedictijnen, deze molen stond al in 1237 op een kaart. Het is een uniek overgebleven huis in het oude dorp Saint-Julien.

De molen van Choisel

Sinds 1520 eigendom van de Benedictijnen én gelegen in de omringende muren van de monniken-boerderij. Hij maakte op eigen grond geoogste zaadjes (rogge, tarwe, haver) fijn. Van dit gebouw is slechts de fundering over. Tot 1930 functioneerde de molen van Choisel door bijvoorbeeld een zagerij te laten functioneren. Tijdens de oorlog van 39-45 was hij opnieuw actief voor het zagen van hout.

De molen van de Forges
overeenkomstig een XIV^{de}
eeuwse gravure

De molen van de Forges

Hij verschijnt op uit 1720 daterende documenten en heeft zijn activiteiten als graanmolen tot 1945 uitgevoerd.

De Aulnois

*I*n het begin is dit domein, dat aan het Benedictijnse huis grenst, een rijke wijnproductie exploitatie samengesteld uit 22 morgens (10 hectare) wijnstokken, pershuisjes (vendangeoirs), kelders, wijnkelders en persen.

Zij werd in 1778 door André Delaplace op de plaats van het voormalige pershuisje (vendangeoir) gebouwd. Omdat het kasteel een eenheid vormt, kan de wijnproductie én een rijk huishoudelijk leven plaatsvinden. Zij bezit putten, een duivenhok, wasinrichting, broodoven, moestuin, erf, boomgaard en een boomrijk park. In de loop van de tijd verliest het domein haar wijnproductie-functie en wordt een vakantieplaats. In 1901 wordt een deel van de boomgaard voor de vergroting van de kerk gegeven. De moestuin wordt tot plezierige, Franse tuin gebouwd. Van haar rijke wijnproductie verleden bestaan nog de wijnkelders en een monumentale pers.

— André Delaplace

Als raadgever van Koning Louis XVI en Algemeen Controleur van Financiën ontwikkelt hij de wijnproductie activiteit van het domein en die van een handelaar.

Tijdens het laatste decennium van het Oude Regiem wordt hij één van de belangrijkste expeditie van champagne-flessen. Tijdens de Franse Revolutie wordt hij in 1791 gedwongen om zijn domein aan de Heer Jean Auguste Tyran de Flavigny te verkopen, die ook handelaar, eigenaar en producent in Aÿ is.

— Architectuur

Het « corps de logis » groepeerde zich van de kelder tot de uitzichttoren, rond een centrale achthoek. Op de begane grond is de grote achthoekige salon met een fresco behangen, die scènes van de Griekse mythologie afbeeldt.

Het buitenhuis is, dat dankzij haar architecturale kwaliteit, Franse tuin en het behangpapier van de grote achthoekige salon opvalt, werd in 1986 bij het Supplémentaire Inventaris van Historische Monumenten ingeschreven.

Marylène Souverain

Detail van de fresco

Broeder Jean Oudart

In 1654 in Dormans geboren, in 1679 spreekt Broeder Oudart zijn wensen bij de Benedictijnen uit in de hoedanigheid van lekebroeder. Geaffecteerd aan het « Maison de Pierry », dat bezit van de abdij Saint-Pierre-aux-Monts in Châlons is, woont hij er zijn hele leven en verzekert de berekening voor de moedermaatschappij van het beheer van het bezit van de landbouw-exploitatie, waarvan 20 hectare wijnstokken het middenpunt zijn.

« In 1713 realiseerde hij al een uitgave van ruim 15 000 « wijnflessen », in een tijd waar er nauwelijks 20.000 per jaar werden verzonden, hierdoor werd de onderneming van de kloosterlingen de belangrijkste producent in deze pionierstijden van wijn in flessen, schouder aan schouder met de bekende abdij Hautvillers ten tijde van de verantwoordelijke voor de klooster-wijnkelder Dom Pérignon.

Hij was opzichter van de wijnstokken-exploitatie in Pierry, Moussy en Cramant, en had dagelijks tientallen wijnboeren in dienst, maar hij waakte ook persoonlijk over de aanmaak van de wijnen : overtapping, opplakken, toepassing van een formule tegen het vet in de wijnen. Zelfs grote eigenaren uit Epernay en Reims komen naar Pierry om hun uitgaves onder de directie van broeder convers te bewerkstelligen.

Naast de witte wijnen in flessen, mousserend of niet, produceert Broeder Oudart ook de befaamde « rosé wijnen » uit Champagne in vaten, witte wijnen afkomstig van blauwe druiven. Onder zijn directie neemt het « maison de Pierry » volledig deel, in de schaduw van Pater Pérignon, aan de kwalitatieve revolutie van de Champagne-wijnen.

5

Dit logo is in 2000 gesticht en is de vereenvoudigde reproductie van Broeder Oudart overeenkomstig het schilderij hiertegenover met een ontmoeting tussen Dom Pérignon en Broeder Oudart rond 1710.

Broeder Jean Oudart

*il faut prendre de la graine de
porceux pour degreiser le vin*

« om wijn te onvetten dient een
prei-zaadje te worden genomen »

H 924 Grootboek van de boekhouding
van Broeder Jean Oudart. Departementale
Archieven van de Marne

De met twee sterren verzegelde flessen maken deel uit van de meest gezochte. De prijzen van de wijnen van Broeder Oudart zijn onderdeel van de duurste van Frankrijk : 300 pond voor een ton van 200 liter, terwijl de wijnen van Vougeot of de grote Médoc-wijnen maar 100 pond bereiken. Algemene rode wijnen van de wijngaard van Champagne brengen maar rond de 30 pond per ton op.

Hoewel hij in eerste instantie de moedermaatschappij van Châlons bevoorraadt, verkoopt Broeder Oudart ruim de helft van zijn wijnen, hoofdzakelijk aan tussenpersonen of handelaren uit Reims of Epernay, die destijds niet zelf wijn produceren. In 1706 schrijft Adam Bertin du Rocher, een tussenpersoon uit Epernay, aan één van zijn klanten : « ondanks dat de wijn van Partelaine [in Epernay] één van de beste van Champagne zou zijn, is hij niet zo fijn als die van Pierry ». Na aan grote edellieden van het hof, zoals Charles de Bourbon, hertog van Charolais en de neef van de koning te hebben verkocht, verkoopt Broeder Oudart in 1739 persoonlijk 200 flessen wijn aan Louis XV. **Broeder Oudart overleed op 12 mei 1742 en zijn graf werd in april 1972 in de kerk van Pierry geplaatst».**

Benoît Musset, Historicus.

De Benedictijnen

Volgens de regel van Saint Benoît speelt, het leven van de Benedictijnen zich tussen het gebed en het werk af. Deze orde is volgens een nauwkeurige hiërarchie georganiseerd: alle Broeders van de Gemeenschap zijn Monnik, sommigen Clericus, Priester of Convers.

Convers Broeders

Monniken-term om de « bekeerde » leken, die van leven veranderen om kloosterling te worden, aan te geven. Omdat ze geen studie hadden gedaan, werden ze van de heilige orde uitgesloten en waren in principe alleen belast met het huishouden van de gemeenschap. Zij waren eerst door tijdelijke geloften, daarna definitieve, van armoede, nederigheid en eerbaarheid

Het Benedictijnse huis

In september 1326 verkoopt Gaucher de Châtillon zijn gronden in Pierry, Saint-Julien, Choisel en in les Aulnois aan de kloosterlingen van Saint-Pierre-aux-Monts de Châlons.

Door de eeuwen heen strekt de abdij haar domein uit door molens, percelen met aarde en wijnstokken over te kopen en haar oppervlakte met 40 morgens oftewel 17 hectare uit te breiden. De Benedictijnen worden als de Opperwezens van de aarde beschouwd, maar strijken weinig winst op. In Pierry verblijven maar enkele Broeders die de exploitatie behartigen en aan het hoofd staan van de daarop werkende boeren. In de XVIII^{de} eeuw groeit het belang van het wijnstok-werk dankzij de groeiende bekendheid van de Champagne-wijn.

De Tuin

Tijdens de Franse Revolutie worden de tuin en het andere bezit van de Benedictijnen verkocht. De Gemeente Pierry heeft hem met de wijnkelder in 1999 verkregen, en geeft hem daarna zijn originele aspect volgens de plattegronden van destijds. In de omheining van de wijnkelder gelegen, is dit een monniken-plek voor het gebed en meditatie, omringd door een buksboom en door twee lanen in kruisvorm doorkruist.

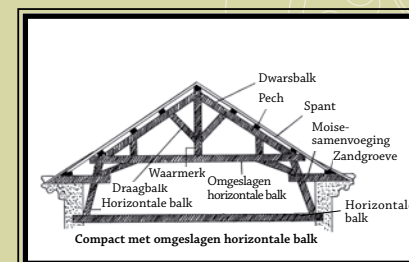

De Wijnkelder

Hoofdzakelijk uit een hoofd-corps van 33 meter lang en 7 meter breedte samengesteld, deze wijnkelder komt overeen met die waar Broeder Oudart gepraktiseerd heeft. De grote afmeting van dit in 1719 gerenoveerde gebouw getuigt van het belang van de wijn-activiteiten van de Gemeenschap.

Het geraamte

Van muur tot muur ondersteunend, op deze wijze de totale ruimte op de grond ontlastend, dankzij dit geraamte met «omgeslagen horizontale balk» kunnen de hoogtepunten als opslagplaats gebruikt worden. De horizontale balken worden zo door krachtige in de muren ingebouwde steunen ondersteund.

De Saint Julien kerk

*A*nvankelijk lag ze ten Oosten van het gehucht Saint Julien, maar in 1698 werd ze afgebroken en in 1701 dichtbij het « Maison Seigneuriale (Landsheerlijke Huis) » met het oorspronkelijke materiaal weer opgebouwd.

Omdat de kerk bescheiden afmetingen had, werd er in 1903 besloten om haar te vergroten. Dankzij de schenking van een terrein van Mevr. Marie Poultier, eigenares van de Aulnois en ook dankzij geldinzameling bij de dorpsbewoners, werd een vergroting mogelijk gemaakt. Er werd een parallel kerkschip gebouwd, dat daarna aan de originele kerk met een steunpilaren-galerie werd vastgemaakt. In een oud roosvenster werd een uurwerk geïnstalleerd.

Saint Julien

De Saint patron de l'église is slachtoffer van de represailles tegen de christenen aan het eind van de IIIde eeuw. Het onder het uurwerk gelegen, XVIII^{de} eeuwse glas-in-loodraam vertegenwoordigt haar martelaar. De andere glas-in-loodramen van de voorgevel dateren uit de XX^{de} eeuw.

Wist u dat ?

Het koor is niet naar het Oosten geïntendeerd zoals de meeste katholieke kerken. Zij bezit een XVIII^{de} eeuwse altaar van houtwerk met op zijn top een « Glorie Zon » en een dubbele tabernakel.

De klokketoren

Deze klokketoren met een achthoekige vorm wordt door geluidsdempers omringd, waarvan de rol is om de klokketoren tegen weer en wind te beschermen en het geluid naar beneden terug te kaatsen. Op de top staat de traditionele windwijzer in de vorm van een Gallische haan.

Het Graf van Broeder Oudart

In de overlijdensakte van Broeder Oudart staat dat hij in het kerkschip van de Saint-Julien kerk begraven werd en dat een belangrijke religieuze delegatie gekomen is om hem eer te bewijzen. Een dergelijk eerbewijs wordt bij de conditie van Broeder Convers weinig gebruikt.

In april 1972 voert Abt Mathieu, pastoor van Pierry, een grondpeiling uit en brengt een graf in grote wanorde aan 't daglicht. Waarschijnlijk werd dit graf tijdens de Franse Revolutie leeggehaald, waarbij elk zichtbaar spoor van haar bestaan werd weggeveegd. Uit onderzoek van de lichaamsresten blijkt dat het een man van ongeveer 1,80 m betrof. Overblijfselen met glas en een dop van gebrande aarde lagen bij zijn voeten...

7

begraving van broer
Oudart

De Pershuisjes en Kelders

In de XVIII^{de} eeuw biedt het bouwen van pershuisjes (vendangeoirs) dichtbij de wijnstokken zekerheid voor een kwaliteitswijn. De notabelen van Pierry bezitten er allemaal minimaal één.

De wijnoogsten krijgen bijzondere aandacht. De meerderheid van de geplukte druiven zijn donker. Het sap er zo helder mogelijk uitpersen, is een echte prestatie. Om de wijn niet te « bezoedelen » vindt de pluk 's ochtends vroeg plaats. Dankzij de nabijheid van de pershuisjes (vendangeoirs) wordt de vervoerstijd verkort.

De langwerpige oude longère-boerderij

Deze rurale woning is in de lengte, met originele, lokale materialen gebouwd en tegen de wind gekeerd. De langwerpige oude longère-boerderijen hebben de bijzonderheid om hun bijgebouwen en werkvertrekken op elkaar of op één rij te hebben.

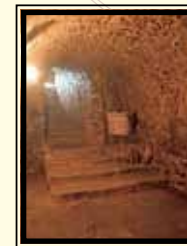
De Wijnpersen

Destijds bestaan er twee soorten : de etiket-pers met centrale bout en de pers met verticale as door een gangspil in werking gezet. Met 100 kg druiven kan gemiddeld 80 liter in 6 à 8 keer aanstampen worden verkregen. Bij gebrek aan middelen produceren kleine wijnboeren uitsluitend snel verkochte rode wijn. De Benedictijnen en de bourgeoisie wijnboeren bezitten persen en wijnmateriaal voor de productie van kwalitatieve wijnen.

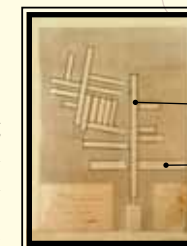
De Kelders

Zij zijn snel onmisbaar geworden voor de productie van de magie van Champagne-belletjes. De zuilengang onder de wijnstokken is uitgehold tot aan de onderkant van de heuvel in het kalksteen om de koelte te bewaren. De luchtverversing vindt via een leiding plaats, die « essort » genoemd wordt. In de bodem zijn geulen gegraven om de uit kapotte flessen gelekte wijn te evacueren en terug te krijgen. Door de jaren heen hebben de wijnkelders en kelders zich ontwikkeld om momenteel een uitzonderlijk netwerk voor een wijnproductie-dorp te vormen.

8

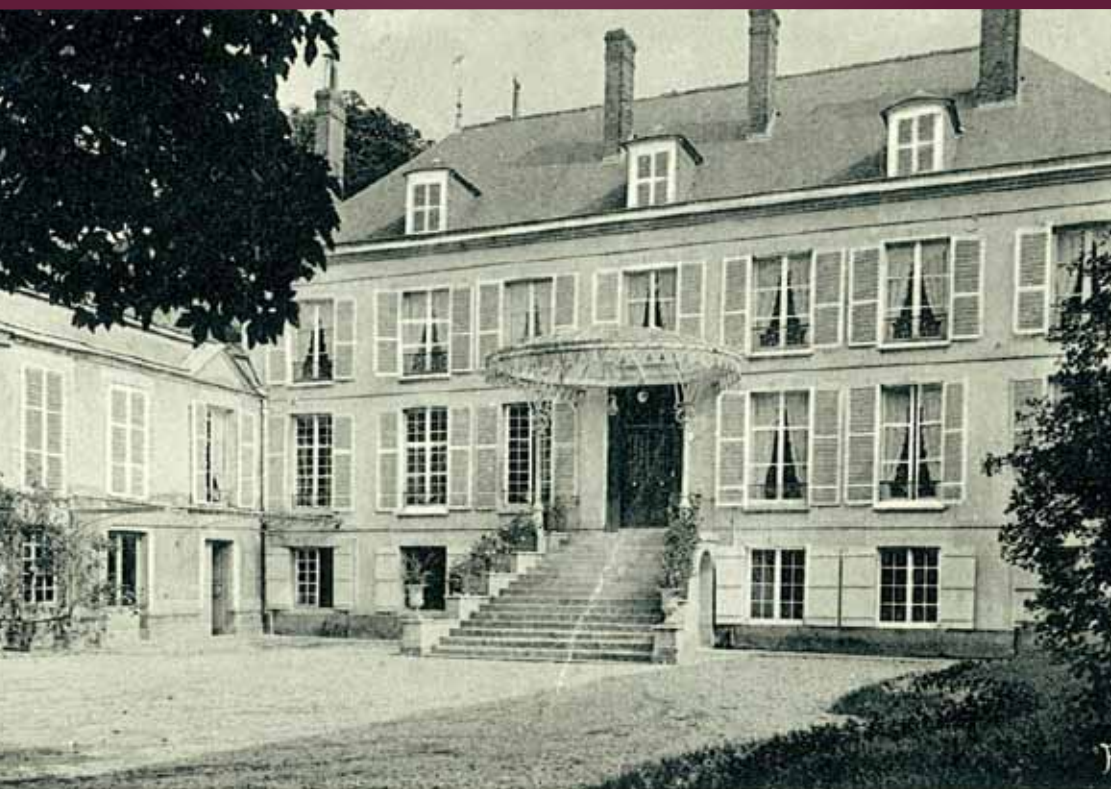

Ingang van de kelders

Concept van de kelders

Château de Pierry

Château de PIERRY (Marne) — La Cour d'Honneur

*V*anaf 1734 door Claude-Antoine de Choiseul-Beaupré opgericht, is het «Château de Pierry» de expressie van charme, klasse en harmonie van de landsheerlijke XVIII^{de} eeuwse woningen.

Voor de aanleg van de huidige snelweg werd dit «kleine» landgoed (25 vertrekken, plus 800 m² bewoonbaar) met belangrijke bijgebouwen vanaf 1760 van haar wijngaard en diepe kelders gescheiden.

— Hof-Kant, Tuinen-Kant...

«Hof-Kant», op de vleugels «op z'n Mansarts», aan uw linkerzijde, de oude woningen van de bewaker en van de Meester wijnboer, weer voor de karossen geplaatst, aan uw rechterzijde, de pershuisjes (vendangeoirs), persen, wijnkelders en kelders.

«Tuinen-Kant», het privatieve facet opent zich op een engels park uit het midden van de XIX^{de} eeuw, dat door de Cubry doorkruist wordt.

— De duiventil

Voor de Franse Revolutie symbool van het Landsheerlijk Recht, dankzij haar kan deze woning de titel van «Kasteel» toegewezen krijgen. In de vorm van een ronde toren, van het belangrijkste corps gescheiden, huisvest ze nabij de paardestallen en bijgebouwen en bevat 48 hokjes overeenstemmend met de 48 originele morgens van het landhuis.

— Mgr Claude Antoine De Choiseul-Beaupré

Op 1 November 1697 in Château de Daillecourt (52) geboren, zoon van Antoine-Clédarius De Choiseul - Markies van Beaupré - Generaal-Luitenant van de Legers van de Koning.

Na een tijdje als militair te hebben geleefd, treedt hij tot het seminarie van Saint Magloire toe en krijgt de titel van aalmoezenier van de Koning. Op 7 Maart 1734 wordt hij door zijn oom Gabriel-Florent, Bisschop van Mende, tot Bisschop Hertog van Châlons gezegend, in aanwezigheid van zijn oudste broer Cardinaal De Choiseul, aartsbisschop van Besançon. Gelijke tred houdend met Frankrijk zetelt hij vanaf 1737 in het Parlement. Op 2 September 1763 overlijdt hij en wordt aan de voet van de treden van zijn kerkkoor van de kathedraal begraven.

Monseigneur
Claude
Antoine De
Choiseul-
Beaupré

Het Corrigot

Volgens een onthuld perkament werd het domein op 8 februari 1762 door de familie Collet aan Nicolas Jacques Papillon d'Auteroche verkocht.

In 1786 werd zij aan zijn dochter gegeven ter gelegenheid van haar huwelijk met Jean Baptiste Legendre de Luçay. Omdat de laatste al talloze buitenhuizen bezat, verkocht hij het aan zijn zwager Papillon de Sannois. Zijn dochter kreeg het als bruidsschat tijdens haar huwelijk met Alexandre Godard de Juvigny, burgemeester van Châlons. De familie Papillon, van ambtsadel, voerde de functie van Generaal Agrariër uit. Het domein werd meerdere keren doorverkocht voordat het rond 1880 aan de familie Dufaut overging, die er het hoofdbureau van haar champagne-huis van maakte.

— Nicolas Jacques Papillon d'Auteroche

Op 10 april 1730 in een Chalons, financieel gezin geboren. Zijn vader is in de hoedanigheid van Penningmeester van Frankrijk in Châlons (wat de enige adelijke missie in de regio is) in de adelstand verheven. Nadat hij in 1763 Generaal Agrariër getiteld werd, nam hij de missie van zijn oom over. Waarschijnlijk woonde hij voor zijn zaken in Parijs. Hij werd op 8 mei 1794 onthoofd.

— Een generale agrariër

Hij haalt alle indirecte belastingen op : ondersteuning (heffingen op sommige koopwaar), verbintenissen (douanerechten) en zoutbelasting (heffing voor het zout). Hij verplicht zich om aan de Schatkist een geclaimde som voor de pacht te deponeren, ten laste van hem om belasting te innen. Hij wordt op basis van overschotten beloond. Aan de vooravond van de Revolutie zijn de generale agrariërs impopulair. Hierdoor worden 28 van de 60, waaronder Papillon d'Auteroche, op 8 mei 1794 onthoofd.

— Het landhuis

In de XVIII^{de} eeuw resideerde de mensen in grote landhuizen in onafhankelijkheid. Zo gold dat ook voor dit domein. Achter het typische champenoise portaal ontdekken we een engelenbak, konijnenhok, paardestal, koeiestal, broodoven, wasinrichting, moestuintje, boomgaard, druivenpers, wijnkelder en putten. Het huishoudelijk personeel woonde in de bijgebouwen. De bronnen worden vanuit de wijngaarden opgevangen om de genoegelijke tuin vrolijk nieuw leven in te blazen

La Marquetterie

En bijzonder huis, dat van de Heer Beschefer was, waarvan het bouwsel in 1691 door een topgevel geflatteerd werd. Toen Pierre Desplases het in 1721 kocht, sloopte hij het volledig om haar tussen 1734 en 1737 met de oude stenen opnieuw op te bouwen. Hij doet een beroep op de neef van de beroemde architect Gabriel. De familie Desplases is een oude lakenfabrikant-familie uit Parijs.

Het domein wisselde meerdere keren van eigenaar totaan haar aankoop van Chrétien Nicolas Cazotte in 1754. De wijnstokken-teelt van witte en blauwe druiven vormen enkele dagen voor de wijnoogst een natuurlijk mozaïekwerk, en dit zou de oorsprong van de naam zijn.

— Christen-Nicolas Cazotte

Oudste zoon van een gezin met veertien kinderen, deze Christen maakt een brillante, geestelijke carrière als groot aartsbisschop en aartsdioceses van het aartsbisdom van Châlons. Hij koopt talloze parcelen met wijnstokken en wijnboer-huizen rond Pierry, alsmede het domein van de Marquetterie. Hij overlijdt in 1759 en laat al zijn bezit aan zijn broer Jacques Cazotte na.

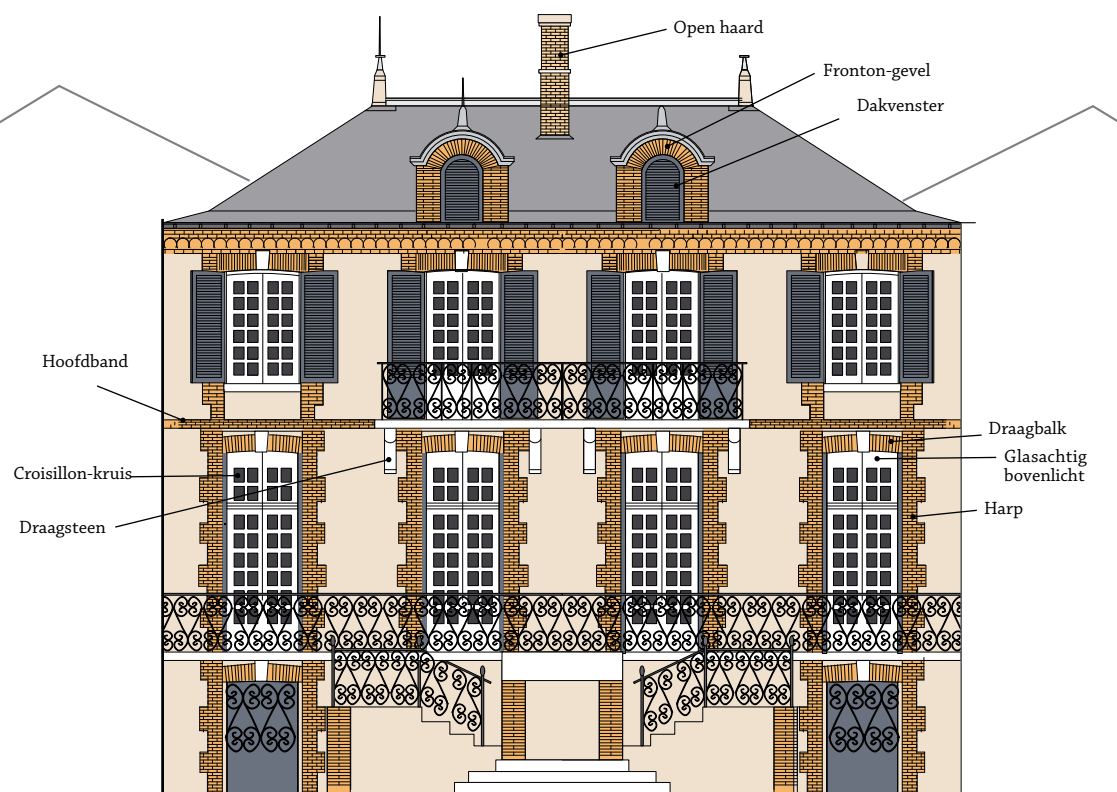
— Jacques Cazotte

Als befaamde schrijver installeerde hij zich in 1760 in de Marquetterie, als gevolg van het overlijden van zijn broer. Jacques Cazotte woont zes jaar in dit domein en organiseert in haar salons recepties, waar persoonlijkheden als Condorcet, Beaumarchais, Bailly en André Chénier uitgenodigd worden.

Zicht vanuit de tuin

De Architectuur

Volgens het champenoise model van destijds bevat het gebouw een fundament van harde rots, en een apparaat van ogenschijnlijke bakstenen en gepleisterde stenen. De ramen profiteren van een bakstenen-rand. Met uit de Ardennen afkomstige leistenen is het dak bedekt. Het mooie evenwicht van de voorgevel is met talloze dakvensters en schouwen gefraseerd.

Maalsteen

Dit uit de quaternair afkomstige materiaal komt in de top van de heuvels voor. In 1760 ontgint het in Saint-Martin-d'Ablois gelegen Fayes-buithuis voor een groeve voor de lokale behoeftes inzake de constructie en vorming van maalstenen van de molen.

Klei

De komaf van deze hermetische, sedimentaire en aardachtige rots vergt kracht en know-how. Ze wordt gebruikt voor de bouw, om woningen mee te bedekken en ook voor de vervaardiging van kanalisaties, serviesgoed en andere kunst- en decoratieobjecten. In de Cubry-vallei liggen sporen van een steenbakkerij in Vinay

La craie

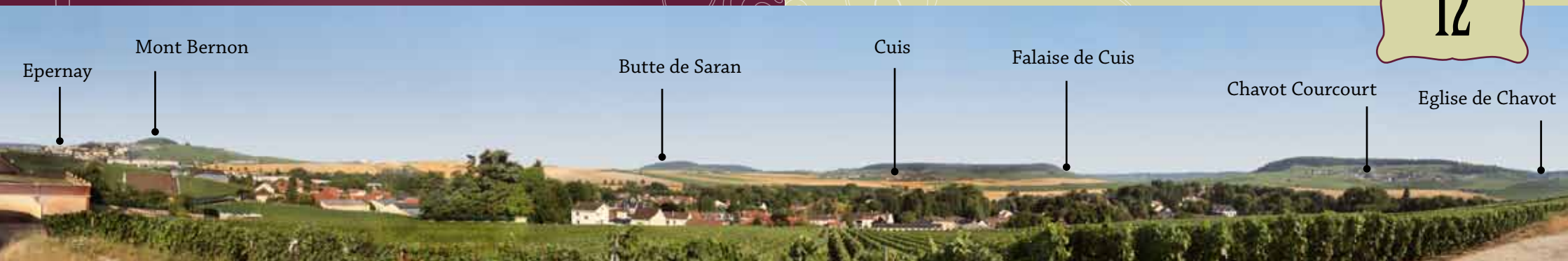
Dit is een beslissend element voor de natuurlijke en constante aanvoer van champenois water van de wijngaard. Haar geïnventariseerde concentratie op de schaal van het calciumgehalte bepaalt de classificatie van de 'crus'. Overigens wordt kalksteen voor de woningbouw op de champenoise vlaktes gebruikt.

Hout

Hout is afkomstig uit bossen met veel eikenbomen en wordt gebruikt voor de vervaardiging van muren met houten banen, geraamtes en voor verwarmingen.

Het Standpunt

*H*et geheel van heuvels vormt de flank van Parijs en omgeving (Ile de France), dat de vlakte van Champagne beheerst. Het landschap dat ons geboden is, vertegenwoordigt duidelijk drie geologische periodes.

Het quaternair (- 35 miljoen jaar tot op heden) verschijnt op het continentale plat waar klei en maalsteen overheersen, domein van de weide en van de teelt.

Het tertiair (- 65 miljoen jaar) aanwezig op de met bossen bezette hellingen, bestaat uit zand, mergel en kalksteen.

Het secundair (Crétacé -145 miljoen jaar) bevindt zich onder het bos. Voornamelijk samengesteld uit kalk, dit is een wijndomein. Het gebied strekt zich tot in de vallei uit, waar het door quaternaire elementen van de erosie van la Marne, le Darcy en le Cubry bedekt werd. Hier is het midden van de moerassen, teelten en weiden.

— De Mont Bernon

Dit getuigende heuveltje, dat door een harde rots gevormd is en over zachte rotsen is heengegaan, blijft een oud reliëf van 55,8 miljoen jaar. Het heuveltje was in 1877 onderdeel van een studie. Zijn specifieke vorming is een geologische referentie geworden : « de Sparnacien », van de naam van de stad Epernay aan de voet van haar Noord-Oostelijke helling gelegen.

Jacques Cazotte

13

Nadat hij op 7 oktober 1719 in Dijon in een burgerlijk gezin geboren wordt, vervolgt hij zijn rechten - en literatuurstudie in zijn geboortestad. Als gevolg van zijn ontmoeting met de Hertog van Maurepas, Minister van de Marine, begint hij zijn carrière bij de Marine als belangrijkste schrijver. Hij wordt controleur van de «Windeilanden», daarna commissaris op Martinique. Zijn bestuurderskwaliteiten worden niet op hun juiste waarde erkend. Als hij ziek is, besluit hij terug te keren naar Frankrijk. Al zijn in Martinique verworven bezit wordt, via een sluipweg met een wisselkoers-brief, aan het Jezuïeten Gezelschap toevertrouwd. Deze schuld wordt nooit toegekend.

En 1760, ontvangt hij een weldadige erfenis van zijn broer, de Christelijke Kanunnik Nicolas Cazotte, die hem in het bijzonder twee huizen in Pierry nalaat : de Marquetterie en het huidige stadhuis. Op 7 juli 1761 trouwt hij met Elisabeth Roignan die hij op Martinique ontmoette. Uit dit huwelijk worden drie kinderen geboren : Scévole, Simon-Henri en Elisabeth die heldhaftig tijdens de eerste arrestatie van haar vader tussen beide partijen komt en hem vrij krijgt. Dankzij zijn geschreven werk heeft Jacques Cazotte contact met de Parijse literaire wereld en ontvangt hij in zijn salons talloze persoonlijkheden.

In 1775 wordt hij voor één keer adept van de mystieke Martinisten-sekte. Op 18 augustus 1792 wordt hij in Pierry gearresteerd en in Parijs gevangen gezet.

Als Jacques Cazotte op 25 september 1792 onthoofd wordt, zegt hij : «Ik sterf zoals ik geleefd heb, trouw aan God en aan mijn Koning».

Jacques Cazotte

De wijnboer en burgemeester

In 1760, erft Jacques Cazotte 38,9 morgens wijnstokken, daarna breidt hij zijn bezit door veelzijdige aankopen uit. In 1792 is het één van de grootste exploitanten met 52 morgens oftewel ongeveer 22 hectare. Hij besteedt veel tijd en geld aan de zorg van zijn wijnstokken. In 1775 doet hij met de eigenaren van Pierry mee in het proces als zij zich tegen de kloosterlingen van Hautvillers verzetten : deze eisen de betaling van de tiend in druiven i.p.v. de gebruikelijke vaste prijs. Op 17 Januari 1791 wordt hij als eerste burgemeester van het dorp gekozen.

De schrijver

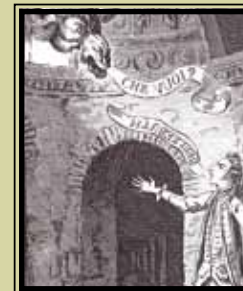
«Zijn eerste vertelling dateert uit 1741, maar zijn publicatie van «Ollivier» in 1763 vormt zijn échte toegang tot de literatuur. Het werk van Cazotte is, ondanks een grote verscheidenheid van toon, hoofdzakelijk door de antiphilosofische, mystieke en verlichtende aard door zijn tijdperk gemarkeerd, maar reflecteert ook andere vaak onbekende aspecten van de Lichte eeuw. Zijn werk opent de weg naar fantastische en romantische vertellingen van de volgende

eeuw. In Frankrijk onderstrepen Nerval, Nodier, Baudelaire en Mérimée zijn invloed. In het buitenland worden Hoffman en Lewis door hem geïnspireerd. In de XX^{de} eeuw stellen Apollinaire en de surrealisten hem op prijs, maar de grootste Franse en buitenlandse universiteiten bekijken zijn werk opnieuw. Georges Décotes bestudeerde zijn correspondentie en besteedt staats-these aan hem. Vanaf dan komt hij ook in de literaire schoolboeken voor».

Mevr. Hélène Charpentier

« Le Diable Amoureux (De verliefde Duivel) »

Zijn voornaamste werk « Le Diable amoureux (De verliefde Duivel) », dat in 1772 gepubliceerd wordt, gaat over de jonge Spaanse Alvare, door gepassioneerd het bovennatuurlijke en die zich tot de duivel wendt die in de vorm van een kameel, hond en daarna als een beeldige en engelachtige vrouw : Biondetta, verschijnt. Verwoest door nieuwsgierigheid en verlangen ontsnapt Alvare moeilijk aan de invloed van de Duivel-versierder. Maar wie is de duivel ?

Het Stadhuis

Waarschijnlijk dateert ze uit het begin van de XVIII^{de} eeuw en de analyse van haar architectuur getuigt van enkele verbouwingen in de XIX^{de} eeuw.

In een verkoopakte uit 1716 werd het stadhuis als een woning omschrijven met een «corps de logis», wijnkelders, kelders, persen, paardestallen en een grote, door muren afgesloten binnenplaats. De gebouwen zijn met dakpannen bedekt. Tijdens de aankoop van het domein door Nicolas Cazotte wordt veertig jaar later het «corps de logis» met leisteek bedekt. De gemeente kocht haar in 1866 van de familie Aubriet over om er het stadhuis en meisjes -en jongensscholen te vestigen. In 1880 is het gebouw volledig gerestaureerd en gewijzigd. Door de toename van de bezetting in 1907 besloten de gekozenen om een nieuwe school achter het stadhuis te bouwen.

— Weet u dat ?

Dat twee andere bekende schrijvers in het stadhuis werkten of woonden. Xavier Aubriet, zoon van Charles Aubriet werd op 27 januari 1827 in Pierry geboren. Als journalist en doctor in de letteren werd hij door het erelegioen tot ridder geslagen. Op 15 November 1880 overlijdt hij in Parijs. Armand Bourgeois wordt in 1841 in Saint-Martin d'Ablois geboren. Als hoofd-controleur van de belastingdienst in Pierry én ruimdenkende geschiedenis-liefhebber schreef hij veel bekende werken. In 1911 overlijdt hij in Pierry.

— De lucarnes-architectuur

De lucarnes-ramen maken de kapconstructie-etage bewoonbaar (verlichting en ventilatie). Het betreft hier een lucarne «gewelfd» genaamd, waarvan de zinken overkapping de vorm van een regenboog volgt.

— Het huis van Jacques Cazotte

Jacques Cazotte heeft dit huis na de dood van zijn broer in 1760 geërfd. Een kaart uit 1777 openbaart een geweldige «Stervormige» tuin naast het huis. Het buitenhuis telt ook gebouwen met een bestemming voor wijnproductie. Een ondergrondse passage die de route doorkruist verbond het belangrijkste hof aan een erg mooie kelder met een lengte van 83 m. In februari 1792 roept Cazotte in een aan zijn zoon Poutaut geadresseerde brief op om in zijn woning de koning, alsmede een leger van 300 mannen te ontvangen. Deze brief, door het revolutionaire comitee overmand vormt één van de elementen van de de chef van de aanklacht die hem tot de guillotine leidt.

14

Het thematieke pad

Foto-credits

- P 2 : Napoleonse plattegrond. Archieven van Pierry.
P 4 : Uittreksel plattegrond CO 4009. Departementale Archieven van Chalons en Champagne.
P 6/7 : « De Hors du Rû-Tuin ». Collectie Stadhuis van Pierry - Vegetatieve CCEPC-collectie.
P 8 : « De Cubry » Collectie Stadhuis van Pierry.
P 9 : Uittreksel plattegrond C606 Departementale Archieven.
P10/11 « De Aulnois » Collection Elisabeth Vollereaux.
P 12 « ontmoeting tussen Dom Pérignon en le Frère Oudart vers 1710 » overeenkomstig een XIX^{de} eeuw, anoniem schilderij. Collectie van Jean-Paul Gobillard.
P14 : Uittreksel uit het Grootboek van de boekhouding van Broeder Oudart H 924. Departementale Archieven.
P16/17 : « de tuin van de kelder » en « Intérieur du Cellier » Collectie Stadhuis van Pierry.
P18 : « De Saint-Julien kerk » Collectie Stadhuis van Pierry.
P 20 : « De langwerpige oude longère-boerderij en de Kelders » Collectie Vollereaux.
P 22 : « Het kasteel van Pierry » Ansichtkaart - Collectie Jean Paul Gobillard.
P 24 : « Corrigot » Collectie Sandrine Michel.
P 26 : « Het mozaïekwerk » Collectie Stadhuis van Pierry.
P 30 : Standpunt Collectie Stadhuis van Pierry.
P 32/33 : « Jacques Cazotte » en « Madame Cazotte » foto's Hervé Maillot - 'Musée des Beaux Arts et d'Archéologie' in Chalons en Champagne.
P 34 : Gravure « De verliefde Duivel ».
P 36 : « Het stadhuis » Collectie Stadhuis van Pierry.

Illustraties

- P 6 : Plattegrond van de Hors du Rû-tuin.
Copywrite Benoît Vignes, Ariane Smythe DLPG-Tuinarchitecten.
P 9 : Aquarel 'Moulin des Forges' overeenkomstig een gravure uit de XIV^{de} Eeuw.
P 11 : Huile Marylène Souverain.
P 12 : « Rencontre entre Dom Pérignon et le Frère Oudart vers 1710 »
Overeenkomstig een XIX^{de} eeuw, anoniem schilderij.
P 13 : Logo-gestalte van Broeder Oudart, Stadhuis van Pierry.
P 23 : Aquarel Patrick Adam.

Bronnen

- Archieven van Pierry : Overlijdensakte van Broeder Oudart en diverse documenten.
Archieven van Epernay : Diverse documenten over Cubry en Jacques Cazotte.
Departementale Archieven van Châlons en Champagne : plattegronden, documenten van de E en H serie.
Mediatheek van Epernay : Raoul Chandon Fonds.
Documenten van Dhr. Joël Jourdain voormalig gemeenteraadslid van Pierry.
Informatie van Dhr. Francis Leroy directeur van de Archieven van Epernay.

Bibliografie

- Benoît Musset : « Vignobles de Champagne et vins mousseux un mariage de raison »
Georges Décote : « L'itinéraire de Jacques Cazotte »
Abt Matthieu : Ontdekking van het graf van Weleerwaarde Broeder Jean Oudart
Armand Bourgeois : Ongepubliceerde pagina's over Jacques Cazotte

Werken aan de totstandkoming van dit boekje mee

- De leden van het besturingscomité:
Mevrouwen Elodie Fonteneau, Sabine Mengual, Sandrine Michel, Françoise Sol, Elisabeth Vollereaux.
De heren Vincent Collard, Jacques Herry, Jean-Paul Gobillard, Gérard Tribouy.
Dhr. Benoît Musset, bevoegd voor een functie bij het middelbaar of hoger onderwijs voor geschiedenis en doctor aan de universiteit van Reims.
Mevr. Héléne Charpentier, bevoegd voor een functie bij het middelbaar of hoger onderwijs voor de Franse taal.

Voor hun vriendelijke bijdrage bedanken wij

- Champagne Deutz - Champagne Michel - Champagne Taittinger
Champagne Vollereaux - Château de Pierry

Financieringen

- DRAC - Champagne-Ardenne Regio - Gemeenschap van Gemeentes van Epernay
Champagne-Streek - Gemeente Pierry